

Motion till riksdagen 2021/22:2849

av **Betty Malmberg (M)**

Samhällsekonomiska analyser kan utveckla det sociala området

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att öka kunskapen om och användandet av samhällsekonomiska analyser inom det sociala området och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utarbeta samhällsekonomiska modeller anpassade för social verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska skriva in i Socialstyrelsens regleringsbrev att myndigheten ska utarbeta samhällsekonomiska analyser inom sitt ansvarsområde, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Med tanke på de omfattande problem som finns idag med mobbning och psykisk ohälsa bland unga måste mer göras för att bryta mönster. Den moderatledda regeringen satsade på att ta fram forskningsbaserade metoder mot mobbning, men mer behöver göras så att vi når reella resultat. Därför borde problemen även belysas med hjälp av samhällsekonomiska studier och modeller.

Att tidiga insatser och förebyggande arbete bidrar positivt till att förebygga socialt utanförskap är de flesta överens om. Men i samband med att olika beslutande instanser behöver vidta mer omfattande åtgärder för att hjälpa barn och unga glöms detta ofta bort. Många gånger hamnar fokus istället på kortsiktiga ekonomiska lösningar så att kostnaderna för just den beslutande förvaltningen eller den ansvariga myndigheten ska hållas nere. Få ser insatsen ur ett helhetsperspektiv, vilket kan innebära att den utsatte inte får optimal hjälp och blir kvar i ett socialt utanförskap – något som kan få till följd att samhället sammantaget och på lång sikt förlorar pengar.

Inför beslut om investeringar i infrastruktur används ofta samhällsekonomiska beräkningar. Det är en metod som gör det möjligt att uppskatta den långsiktiga och totala samhällsnyttan av investeringen i fråga. För investeringar i vägar och järnvägar består nyttoeffekterna av sådant som ökad trafiksäkerhet, bättre miljö och kortare restider. Det är värden som är svåra att hänföra till någon speciell myndighet men som har mycket stor betydelse för alla som bor i Sverige.

Undertecknad tycker att man ska använda samma tankesätt och en liknande metodik då det gäller förebyggande arbete eller då det gäller att sätta in rätt insatser för barn och unga som är på glid eller behöver samhällets hjälp. Att tidigt vidta åtgärder – om än kostsamma sådana – sparar förutom mänskligt lidande också pengar åt samhället. En ung människa som räddas från en framtid som kriminell eller missbrukare är ovärderligt ur såväl individens som andras perspektiv. Det gäller att tänka långsiktigt.

I en rapport som publicerades av Socialstyrelsen år 2004 uppskattas till exempel samhällets kostnader för en enda missbrukare i vuxenlivet till ca 15 miljoner kronor under en trettioårsperiod – skattemedel och samhällsresurser som skulle ha kunnat satsas mycket klokare i ett preventivt syfte, såsom i längre öppettider på fritidsgårdar eller mer personal i skolbarnomsorgen då missbrukaren var ung och som då också skulle ha gynnat fler. Rapporten publicerades som sagt för 17 år sedan och någon uppdaterad version har undertecknad inte kunnat hitta trots det viktiga perspektiv som detta kan tillföra. En annan rapport är från 2006 och behandlar kostnader för våld mot kvinnor. Också det ett fortsatt aktuellt tema, men som framgår publicerades den för 15 år sedan. Efter dessa rapporter har undertecknad inte kunnat finna någon ytterligare samhällsekonomisk analys från Socialstyrelsen. Däremot har andra myndigheter och institut gjort det i frågor som i högsta grad är Socialstyrelsens kompetensområde. Det förvånar. Så till exempel har MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) uppdaterat en tidigare rapport om samhällsekonomiska konsekvenser av fullbordade suicid.

Samhällsekonomiska analyser ger politiker och ansvariga tjänstemän bättre beslutsunderlag för att vidta rätt åtgärder och i rätt tid. Socialstyrelsen borde därför ges i uppdrag att utarbeta nya samhällsekonomiska analyser inom sitt ansvarsområde. För vad skulle kunna vara viktigare än att ha detta perspektiv då det gäller att hjälpa människor till en bättre framtid och för att förbättra vårt samhälle? Detta måste riksdagen ge regeringen tillkänna.

Betty Malmberg (M)